

Øra-terminalen i Fredrikstad

Avfallsplan Borg Havn IKS

Mottak av avfall og lasterester fra skip

2026 - 2030

Versjon: 3.1
Utarbeidet: 09.11.2004
Sist endret: 20.03.2026
Endret av: Charlotte Iversen (fagleder miljø og bærekraft)
Godkjent av: Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus: xx.xx.2026

Revidert versjon må sendes Statsforvalteren senest innen utgangen av 2030, eller ved vesentlige endringer.

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	4
1. OM BORG HAVN IKS	5
2. AVFALLSPANENS FORMÅL, VIRKEOMRÅDE OG BESKRIVELSE AV HAVNENE	6
FREDRIKSTAD.....	6
SARPSBORG.....	8
HVALER	8
3. FORANKRING OG RAMMEBETINGELSER	12
4. ANSVAR, ORGANISERING OG PLIKTER	14
5. GEBYR	16
6. TRAFIKKGRUNNLAG OG AVFALLSHÅNDTERING I BORG HAVN	18
TRAFIKKGRUNNLAG.....	18
AVFALLSHÅNDTERING VED EKSISTERENDE MOTTAKSANLEGG.....	19
STATISTIKK.....	20
DOKUMENTASJON	21
7. RAPPORTERING OG INFORMASJON	22
MELDING TIL HAVNA – OPPFØLGING AV MOTTAKSORDNING	22
INFORMASJON TIL HAVNEBRUKERE	22
OPPLÆRING	23
ENDRINGSLOGG:	23
VEDLEGG	24

Sammendrag

Denne avfallsplanen vurderer behovet for avfallshåndtering ved mottaksanlegg fra skip og lasterester i Borg Havn IKS (BIKS). Avfallsplanen gjelder for de offentlige kaiene innenfor Borg Havns geografiske område og gir en beskrivelse av eksisterende løsninger. Gretland Reno AS (gretlandreno.no) er havnas renovatør på trafikkhavnene på Alvim-terminalen i Sarpsborg og på Øra-terminalen i Fredrikstad. For havnene på Hvaler samarbeider Borg Havn og Hvaler kommune, og alle havnene/bryggene der omfattes av kommunal renovasjonsordning. Avfallsplanen beskriver:

- Systemløsninger for mottak av avfall
- Lovpålagte plikter som havna og skipsfører har for å sikre mottaksanlegg og innlevering av avfall
- Rutiner som skal følges for å sikre at avfall håndteres og oppbevares forsvarlig i havnene og ved videre disponering

I henhold til forurensningsforskriften kapittel 20 § 20-6 skal havner ha en avfallsplan som skal godkjennes av Statsforvalteren minst hvert femte år eller ved vesentlige endringer i driften av havna. I denne versjonen av avfallsplanen er det foretatt justeringer etter endringer i forurensningsforskriftens kapittel 20 i 2023.

Miljødirektoratets veileder M-2598 fra 2023 er også er lagt til grunn ved oppdatering.

Beskrivelse av våre avfallsstasjoner er også tilgjengelig på Borg Havns hjemmeside (borg-havn.no). Der beskrives sorteringsordning og plassering av avfallsstasjoner i tillegg til kontaktinformasjon.

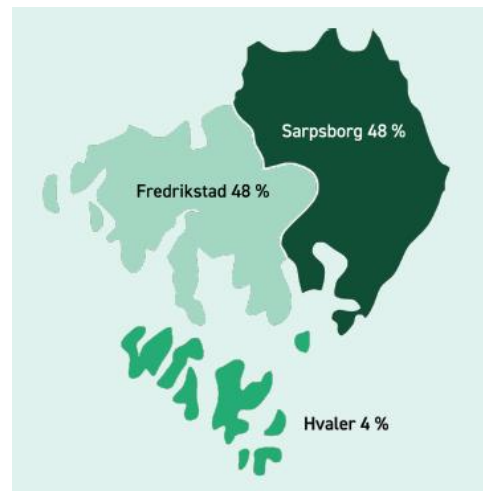
Mottakene er dimensjonert med bakgrunn i erfaringstall. Dersom større mengder avfall eller lasterester skal leveres, kan skipet enten via agent eller Borg Havn kontakte renovatør for ekstra tømning av dette. Dersom skipsfører ikke finner mottaksordningene tilfredsstillende nok, kan dette meldes inn via vår nettside: borg-havn.no/avviksrapport/

1. Om Borg Havn IKS

Borg Havn IKS (BIKS) er et interkommunalt selskap som eies av kommunene Fredrikstad (48%), Sarpsborg (48%) og Hvaler (4%). Det offentlige havnetilbudet er i all hovedsak knyttet til terminaler med tilhørende industri- og næringsområder på Alvim i Sarpsborg og Øra i Fredrikstad, samt de mindre trafikk- og næringshavnene på Hvaler. I tillegg forvalter Borg Havn en gjestehavn for fritidsbåter og bobiler på Odden på Kråkerøy. Den kommersielle trafikken på Hvaler består i hovedsak av fiske- og fergefartøyer. Samlet sett er Borg Havn den største havnen i volum mellom Oslo og Uddevalla.

Borg Havn er sertifisert om Miljøfyrtårn og jobber kontinuerlig iht. standard med et kontinuerlig forbedringsarbeid.

Godsmengdene over de offentlige kaiene i Borg Havn var på nær 2,17 millioner tonn i 2025. Av disse utgjør bulklaster om lag 1,5 millioner tonn, men stykkgoods i containere var på nær 480 tusen tonn. Tabellen under viser godsmengde for både offentlige og private kaier i området.

Tabell 1: Godsstatistikk for Borg Havn i perioden 2023-2025.

	2023	2024	2025
Gods i tonn totalt	3 067 195	3 252 644	3 365 884
Herav – gods i tonn private	1 261 600	1 118 959	1 198 460
Herav – gods i tonn offentlige	1 805 595	2 133 685	2 167 424
• Stykkgoods	185 395	194 525	183 848
• Stykkgoods containere	444 272	474 650	478 127
• Bulk	1 175 928	1 464 510	1 505 449
Containere i TEU	59 995	63 625	61 512
Kaianløp totalt*	1 459	1 442	1 534

*Inkl. anløp til både offentlige og private kaier.

2. Avfallsplanens formål, virkeområde og beskrivelse av havnene

Formålet med avfallsplanen er å ivareta kapittel 20 i forurensningsforskriften med å redusere forsøpling av sjø og kystlinje. Planen skal utarbeides i samsvar med forurensningsforskriftens § 20-6 og vedlegg I. Dette ved å sikre etablering og drift av tilfredsstillende mottaksordninger for avfall og lasterester fra skip. I tillegg til å sørge for at avfall og lasterester fra skip blir forsvarlig behandlet og viderelevert til godkjente behandlingsanlegg.

Kapittel 20 gjelder for alle norske og utenlandske skip som anløper norske havner. Begrepet skip omfatter fiskefartøy, fritidsbåter, krigsskip, militære hjelpefartøy eller andre skip som eies eller drives av den norske stat eller en utenlandsk stat, som anløper norsk havn, med unntak av skip som utfører havnetjenester.

Avfallsplanen gjelder for Borg Havns offentlige kaier og terminaler som vist under:

Fredrikstad

- **Øra-terminalen:** Her betjenes hovedtyngden av alle skipsanløp i Borg Havn med årlig cirka 900-1000 skipsanløp på Øra. Nær alle er godsfartøy. Øra-terminalen har om lag 1 250 meter kai med to RoRo-ramper. Tilhørende bakarealer er på 500 dekar. Det kan maksimalt ligge seks til syv skip langs kaia samtidig. Alle typer last håndteres ved denne terminalen. Det betjenes containerskip, RoRo-skip, bulkskip (tørrbulk og våtbulk inkludert gass) og prosjektlaster. Det er etablert tre faste stasjoner for mottak av avfall (se kart s.7):

Avfallsstasjon 1: Container for restavfall og avfallsdunk for (KMA)

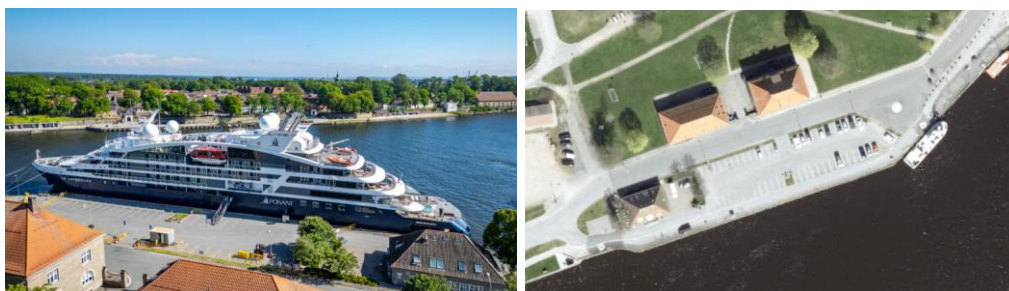
Avfallsstasjon 2: Container for restavfall og avfallsdunk for (KMA)

Avfallsstasjon 3: Container for restavfall

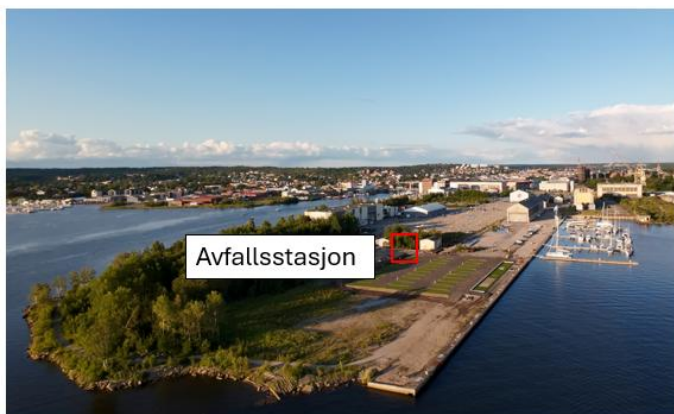
Avfallsstasjonene på Ørterminalen, Fredrikstad.

- **Gamlebyens Brygge:** Har kun sporadiske anløp med 0 - 5 anløp pr. år. Typiske anløp er av Kystvakten eller skoleskip. Avfall blir hentet av renovatør på opprop og levert til godkjent avfallsmottak.
- **Tollbodbrygga:** Tollbodbrygga har også sporadisk trafikk av mindre fartøy og cruiseskip. Avfall blir hentet av renovatør på opprop og levert til godkjent avfallsmottak. Buksér og Berging har fast kai plass på Tollbodbrygga, og har egen avfallsordning.

Bilder fra Tollbodkaia med Gamlebykaia i bakgrunnen på andre siden av elva.

- **Gjestehavn for bobiler og fritidsbåter på Odden, Kråkerøy (ny fra 2026):** Gjestehavna som ligger ytterst på Odden (Selma Nygrens vei) på Værsteområdet på Kråkerøy i Fredrikstad og har 39 gjesteplasser for båt, alle med strøm og vann. I tillegg finnes det 30 oppstillingsplasser for bobiler. Rett ved siden av servicebygget finnes mottak for restavfall, glass/metall og papir. Det er også mottaksstasjon for septik fra bobiler i gjestehavna, mens septikmottak fra fritidsbåter fortsatt ligger ved den tidligere gjestehavna på Værste (Dokka 6).

Ny gjestehavn for fritidsbåter og bobiler åpnet september 2025 på Odden. Septikstasjon for båter ligger fortsatt på tidligere Gjestehavn på Væste (v/Dokka 6)

Sarpsborg

- **Alvim-terminalen:** Består av et terminal- og lagerområde på om lag 40 000 m², cirka 500 meter kaifront og en RoRo-rampe. I hovedsak håndteres korn, kalk og tømmer ved denne terminalen, men den kan også ta prosjektlaster. Terminalen fungerer i tillegg som avlastning for Borregaards eget kaianlegg når flom eller is hindrer anløp til Melløs, oppstrøms Sandesund og E6 brua. Det kan ligge to til tre skip samtidig ved Alvim-terminalen. Årlig har Alvim +/-100 skipsanløp. Terminalen har én permanent avfallsstasjon med container for restavfall og avfallsdunk for (KMA). Avfallsstasjonen er plassert ved havnelager 4, og er markert i figuren under.

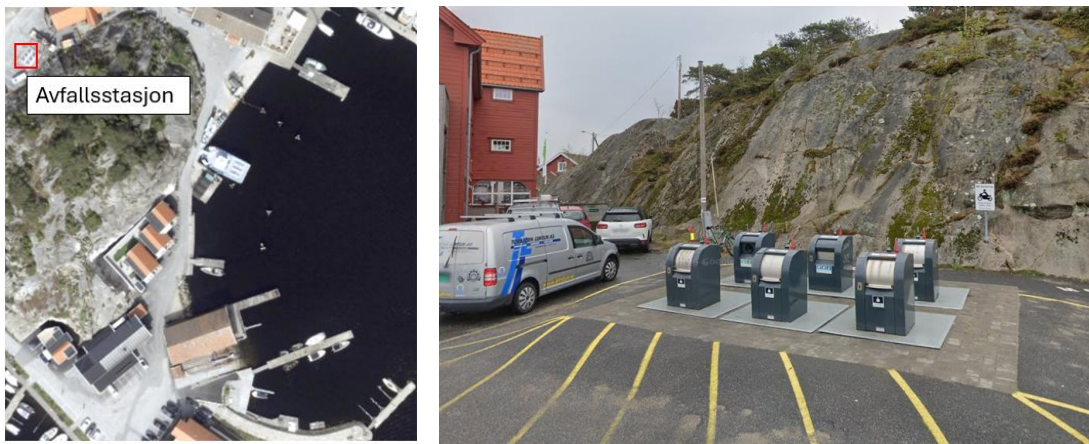
Alvimterminalen i Sarpsborg.

Hvaler

Hvaler kommune ble en del av Borg Havn IKS i 2018. Borg Havn har siden hatt ansvar for forvaltning av flere av kommunens havner. Den kommunale renovasjonsordningen omfatter alle havnene og bryggene som er nevnt i planen. Havnene består av en blanding av offentlige trafikkaier med fergetransport, fiskeri, faste båtplasser og noen få gjesteplasser.

- **Skjærhalden:** Ferga Veslø II, driver fergevirksomhet mellom Skjærhalden og Strømstad i Sverige. Veslø II sorterer sitt avfall med egen plan og levering i Strømstad. I tillegg driftes fergesambandet til de østlige øyene i Hvaler kommune fra Skjærhalden. Selskapet Norled AS har konsesjon til å frakte både passasjerer og kjøretøy ut til Hvalerøyene utenfor Skjærhalden. De har en renovasjonsavtale for ordinært avfall med egen renovatør, og leverer farlig avfall til det kommunale avfallsmottaket på Sandbakken på Kirkøy.

Andre mindre fartøy og fritidsbåter benytter den kommunale renovasjonsordningen på Skjærhalden.

Avfallsstasjonen på Skjærhalden, Hvaler.

- **Utgårdskilen** på Vesterøy er Hvalers største fiskerihavn. Det er også den største fiskerihavna øst for Lindesnes, med et allsidig tilbud til fiskeflåten med service, mottaksanlegg og gode lagerforhold. Utgårdskilen har en 170 meter mottakskai, 200 meters liggekai og en 15 meter allmenningskai. Utgårdskilen er hjemmehavn for flere lokale fiskere. Fjordfisk AS har fiskemottak i havna og Egersund Trål AS har en avdeling med trålverksted der. For fiskeriaktørene er det satt ut en egen 10 fots container for farlig avfall. Denne tømmes erfaringsmessig 1-2 ganger årlig, etter behov. Her kan fiskerne, uansett hjemmehavn, levere farlig avfall. Restavfall, glass/metall og papir kan også leveres i Utgårdskilen i egne containere. Avfallsordningen i Utgårdskilen skjer i samarbeid med Hvaler kommune.

I pilotprosjektet «Fishing for Litter» i 2016–2017 ble det samlet inn omtrent 900 kg marint avfall til havs i Utgårdskilen (jf. Miljødirektoratets rapport M-903 2017).

Fartøyene registrert i Hvaler er mindre reketrålere og får derfor opp mindre mengder av avfall i forhold til for eksempel større bunnetrålere registrert i andre deler av landet.

Fra 2023 er det krav om mottak av oppfisket marint avfall¹ uten ekstra kostand. I Utgårdskilen løser vi dette ved å ha oppsamling og bort kjøring av marint avfall 1-2 ganger pr. år i samarbeid med fiskerne.

- **Papperhavn** på Vesterøy er i hovedsak en småbåthavn, hvor det er plassert ut en avfallscontainer for husholdningsavfall, glass/metall og papir. Dette er renovasjonsløsningen til Hvaler kommune. Avfall utover dette tar fritidsbåteiere med seg hjem. Kommunens miljøanlegg på Sandbakken brukes for andre typer avfall, inkl. farlig avfall.
- **Vikerhavn** på Asmaløy har, slik som Papperhavn, en renovasjonsløsning gjennom Hvaler kommune. Her er det lagt opp til mottak av husholdningsavfall som beskrevet over. Avfall utover dette må eierne selv ta med seg hjem. Fiskere med hjemmehavn i Vikerhavn har tilbud om å levere farlig avfall i Utgårdskilen eller benytte seg av kommunenes avfallsmottak på Sandbakken på Kirkøy.

¹ avfall som er samlet i redskaper under fangstvirksomhet

Avfallsstasjonen på i Papperhavn på bilde til venstre og i Vikerhavn til høyre, Hvaler.

- **Andre havner på Hvaler**

I tillegg til faste plasser tilbyr Borg Havn gjesteplasser for fritidsbåter på Hvaler. I havnene som Borg Havn drifter, ble det registrert totalt 243 gjestedøgn i 2024 og 168 gjestedøgn i 2025. Her benyttes den kommunale renovasjonsordningen.

Tømming av samtlige avfallsstasjoner på Hvaler skjer på regelmessig basis av kommunens avdeling teknisk drift.

3. Forankring og rammebetingelser

Havner og skip må forholde seg til en rekke lover og forskrifter som regulerer håndtering av avfall, utslipp og farlig gods. Noen av de mest sentrale er omtalt i teksten under. Regelverket er utformet for å forebygge forurensning, beskytte mennesker og dyr, og sikre forsvarlig håndtering av farlig avfall. I tillegg til nasjonale krav følger havner og skipsaktører internasjonale konvensjoner som MARPOL og retningslinjer for avfallshåndtering og miljø sikkerhet. Disse føringene gir rammene for drift, mottak og behandling av avfall i havner, samt for skipenes plikt til å levere og deklare avfall på en sikker og miljømessig forsvarlig måte.

➤ **MARPOL og EU-direktiv**

MARPOL 73/78 en internasjonal konvensjon om hindring av forurensning fra skip. Konvensjonen fastsetter hvilke former for avfall det er forbudt å slippe ut i havmiljø, og som krever at det foreligger tilstrekkelig mottaksanlegg i havner. EU har vedtatt et nytt direktiv (EU) 2019/883 om mottaksanlegg i havner for levering av avfall fra skip som erstatter dagens direktiv 2000/59/EF om mottaksanlegg i havner for avfall og lasterester fra skip (skipsavfallsdirektivet). Samtidig endres direktiv 2010/65/EU om meldingsformaliteter for skip som ankommer og/eller går fra havner i medlemsstatene. Hensikten er å hindre at avfall dumpes på sjøen, og for å unngå dette i størst mulig grad er det lagt opp til en ikke-spesifikk avgift (no special fee) for levering av avfall.

➤ **Forskrift om begrenning av forurensning (Forurensningsforskriften)**

Forurensningsforskriften gir detaljerte regler om forebygging og håndtering av forurensning. Den tidligere forskriften om levering og mottak av avfall og lasterester er i dag innarbeidet i forurensningsforskriften kapittel 20, og gjelder fortsatt i oppdatert form.

Kapittel 20 om skipsavfall stiller krav til mottak og håndtering av avfall fra skip i havner. Formålet er å hindre forurensning av sjø og miljø ved å sikre at avfall leveres på land. Havner skal ha tilstrekkelige mottaksordninger, og skip har plikt til å levere avfall.

➤ **Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (Avfallsforskriften)**

Endringer i forurensningsloven fra 01.07.2004 innebærer at avfall fra

næringsvirksomhet betegnes som næringsavfall. Kommunene har ikke lenger plikt til å motta og behandle slikt avfall, med unntak av husholdningsavfall. Avfallsforskriften kapittel 11 om farlig avfall, hjemlet i forurensningsloven, stiller krav til håndtering, lagring, levering og deklarerer av farlig avfall. Dette regelverket gjelder også for skip og havner.

➤ **Forskrift om forbud mot innførsel av matavfall fra transportmidler som opererer internasjonalt (Forskrift om forbud mot innførsel av matavfall)**

Formålet med denne forskriften er å forebygge sykdommer samt overføring av smitte til dyr og mennesker ved innførsel av matavfall fra transportmidler som opererer internasjonalt. Forskriften krever at matavfall fra skip utenfor EU/EØS samles inn separat og destrueres. Løsningene for avfallshåndtering i Borg Havn IKS følger forskriftens krav og er godkjent av Mattilsynet.

4. Ansvar, organisering og plikter

Borg Havn IKS har ansvaret for at avfallsplanen med rutiner blir fulgt. Havna har inngått avtale med renovatøren Gretland Reno AS som skal ivareta Borg Havn IKS sine plikter med hensyn til mottak av og videre håndtering av avfall og lasterester fra skip som anløper terminaler og havneanlegg som eies og/eller driftes av Borg Havn IKS i Fredrikstad og Sarpsborg. På Hvaler håndterer kommunens virksomhet teknisk drift avfallet. Etter nærmere kontakt med kommunen og næringsaktører på Skjærhalden er det avtalt at disse har ansvar for egen renovasjonsordning, gjerne igjennom egen avtale med kommunen eller andre aktører.

Borg Havn IKS justerer fortløpende behovet for avfallsløsninger basert på tilbakemeldinger fra renovatør, skipsfører, agent og andre interessenter. Videre er Borg Havn ansvarlig for å tolke gjeldende regelverk og vil i samråd med renovatør og andre interessenter vurdere lokaliseringen av avfallsmottakene/ miljøstasjonene, samt hvilke avfallstyper det skal legges til rette for å ta imot. Informasjon om mottaksordningene samt kontaktpersoner for avfallsordningen er til enhver tid oppdatert på Borg Havns nettside: www.borg-havn.no

Leietakere i det geografiske området som forvaltes av Borg Havn IKS har selv ansvar for egen avfallshåndtering (i henhold til leiekontrakt).

Skipsfører skal sørge for at avfall og lasterester fra skipet blir levert til mottaksordning i havn før avgang, med mindre skipet har akseptabel lagringskapasitet og avtale for senere levering eller fast levering i annen havn.

Sjøfartsdirektoratet fører tilsyn med skipenes plikter overholdes etter gjeldende forskrifter, og kan i den forbindelse gi pålegg til skipsfører.

Statsforvalteren fører tilsyn med havnenes plikter etter gjeldende forskrifter med hensyn til avfallshåndtering, og kan i den forbindelse gi pålegg til havneansvarlig. Nærmere beskrivelse av ansvar og plikter er angitt i lovverk og veileder (M-25987).

Av praktiske- og kompetansemessige årsaker er det hensiktsmessig at farlig avfall, på vegne av skipsfører, deklarerer gjennom renovatøren som håndterer avfallet.

Avfallsforskriften kapittel 11 vedlegg 4, punkt 6 opplyser om at virksomheten er pliktig til å loggføre journal over opplysninger om mottak, lagring eller viderelevering av alt

farlig avfall i minst tre år. Agenten Andersen & Mørck har opprettet et eget deklarasjonsskjema for farlig avfall, dersom de blir informert at et skips de håndterer ankommer med farlig avfall. Se for øvrig kapittel 11 om deklarasjon av farlig avfall.

Avfall og risiko forbundet med skipsavfall og annet avfall er vurdert i overordnet risikovurdering for Borg Havn. Dette følges opp løpende som en del av driften. Ressurspersoner hos renovatøren bistår faglig ved spørsmål knyttet til håndtering og transport av farlig avfall.

Terminalavdelingen v/ terminalsjef i Borg Havn IKS følger opp avtalen med renovatør og brukerne. Fagleder miljø og bærekraft har ansvar for utarbeiding av avfallsplanen.

5. Gebyr

Gebyrsystemet er lagt opp til «No special fee» i henhold til forskriften. Det betyr at fartøyene betaler et generelt gebyr uansett om de leverer avfall eller ikke. Innenfor dette gebyret dekkes ordinært avfall inkludert matavfall, sortert avfall som trevirke, papp og papir, plast og glass. Ved levering av større mengder avfall (utover 1 m³), som vil medføre en merkostnad for havnen vil skipet bli pålagt et tilleggsgebyr. For farlig avfall og oljeholdig avfall er det en henteordning som også faktureres skipet direkte. Dette iberegnes ikke innenfor obligatorisk gebyr da dette i hovedsak leveres i forbindelse med bunkring eller under spesiell avtale med havner. Slike leveranser er svært kostbare, og det er urimelig å legge dette inn i den generelle avgiften. Kloakk hentes etter bestilling med tankbil og faktureres for levert mengde, der det ikke er eget septikmottak. Avfallsgebyret faktureres skipet sammen med andre ordinære gebyrer. For avfallsfraksjoner som hentes utenom gebyrordningen sendes faktura direkte fra renovatøren til fartøy. Dette skjer i hovedsak via agent/megler, som i de fleste tilfellene er Andersen & Mørck AS i Borg Havn.

Mottaksordningene skal være selvfinansierende. Dette innebærer at alle særskilte omkostninger vedrørende administrasjon/informasjon, mottak, videre håndtering av avfall fra skip og faktureringskostnader forbundet med forskriften, skal dekkes av de skip som anløper havnen. Kostnader for ordningen vil beregnes for skipsgrupper, slik at det ikke skal forekomme urimelig subsidiering skipsgruppene imellom.

For detaljer vedrørende avfallsgebyret henvises det til havnas prisregulativ som finnes tilgjengelig på nett og oppdateres årlig: www.borg-havn.no/prisregulativ-for-borg-havn-iks/

Det skal gis fradrag i det generelle avfallsgebyret (prosentvis beregnet) dersom skipet kan dokumentere at de har gjennomført tiltak som er med på å bidra til å redusere mengden av avfall fra skipet, eller tiltak som bidrar til at håndteringen av avfall blir billigere på land.

Avfallsgebyret som skipet er pålagt, kan bortfalle dersom skipet kan vise til at de har en leveringsavtale i en annen havn eller at særlige hensyn tilsier dette. Ved spesielle tilfeller kan avfallsgebyret bortfalle, dersom et skip for eksempel søker nødhavn.

Borg Havn IKS forvalter en gjestehavn på Odden på Kråkerøy i Fredrikstad som benyttes av både bobiler og fritidsbåter. Gjestehavna har egen avfallsordning hvor gjestene betaler et samlet gebyr for bil- og båtplass, tilgang til servicefasiliteter, strøm, vann og avfall. Det samme gjelder for gjestedøgn i fritidsbåthavner på Hvaler.

For fiske- og fritidshavnene i Hvaler kommune er det ikke etablert særskilte avfallsgebyr da kommunens ordinære renovasjonsordning omfatter havneområdene. Enkelte næringsaktører har egen avtale med kommunen.

6. Trafikkgrunnlag og avfallshåndtering i Borg Havn

Trafikkgrunnlag

Følgende fartøystyper anløper Borg Havn:

1. Godsfartøy (tankskip, containerskip, bulkskip og lignende)
2. Charterbåter (passasjerfartøy i sesong)
3. Cruisefartøy (passasjerfartøy i sesong)
4. Annet (marinefartøy, spesialskip, skoleskip med mer)
5. Fiskeriering og fritidsbåter

Tabellen viser oversikt over årlige anløp for de ulike havnene i Borg Havn i perioden 2023-2025:

Terminal / kai	Anløp pr. år				
	2023	2024	2025	Endring i antall anløp (2024 til 2025)	Endring i prosent (2024 til 2025)
Øra	824	936	986	50	+5,3%
Alvim	91	99	103	4	+4%
Hvaler -Papperhavn -Skjærhalden -Utgårdskilen -Vikerhavn	Det foreligger ikke statistikk for anløp til fiskeri- og småbåthavn. Ifølge fartøyregisteret til Fiskeridirektoratet er det registrert 39 fiskefartøy i Hvaler kommune pr 31.12.2025.				

Tabellen under viser antall gjestedøgn i fritidsbåthavner på Hvaler:

Lokasjon	Liggedøgn 2024	Liggedøgn 2025
Utgårdskilen	54	71
Vikerhavn	66	130
Lauer	47	40
Herføl	1	2
Sum liggedøgn	168	243

Avfallshåndtering ved eksisterende mottaksanlegg

I Borg Havn IKS er det meste av avfallet relatert til godsfartøyene som anløper havneterminalene på Øra i Fredrikstad og Alvim i Sarpsborg. Mottakene for skipsavfall er tilrettelagt for selvbetjening. Tre stasjoner ved Øra-terminalen, hvorav alle tre stasjoner har mottak for utsortert brennbart avfall, og to (stasjon 1 og 2) også har mottak av kjøkken- og matavfall (KMA) kategori 1. På stasjonen på Alvim kan det leveres utsortert brennbart avfall og KMA. Det er også tilrettelagt for å levere sortert avfall gjennom avtale med renovatør som møter opp ved anløp. De stasjonære avfallsmottakene tømmes ukentlig eller hyppigere ved behov.

Farlig avfall som kan hentes på bestilling er:

- Spillolje
- Oljeforurenset masse
- Oljefilter
- Batterier
- Maling, lim, lakk
- Spraybokser

Avfall i klassen ADR som ikke skal mottas:

Eksplosiver (klasse 1)

Infeksjonsfremmende stoffer (klasse 6.2)

Radioaktive materialer (klasse 7)

Ved oppdagelse av avfall fra Klasse 1 og 7, anbefaler (Direktoratet for brann- og elsikkerhet (DBE) og Statens strålevern som har myndighet over nevnte stoffer at Politiet kontaktes på telefon 02800. Ved infeksjonsfremmende stoffer foregår det nå en utvikling av regulering for denne avfallstypen av Landbruksdepartementet, Helsedepartementet og Miljøverndepartementet.

Skipsagenten mottar og videreformidler alt av relevant informasjon til havneoppsynet (havneoppsynet@borg-havn.no) ved levering av avfall. Skipsagenten orienterer skipene om lokalisering av terminalens avfallsstasjon(er) ved ankomst.

Skipsagenten varsler havneoppsynet pr. tlf. 911 17 189 eller på e-post dersom skip som har leveranse av farlig avfall og andre fraksjoner utover det som kan anses som ordinære mengder (inntil 1 m³).

Havneansvarlig plikter å journalføre diverse opplysninger om alt farlig avfall og oppbevare disse i minst 3 år.

Statistikk

Det er nødvendig med et oversiktlig og pålitelig rapporteringssystem. Renovatøren har ansvaret for å føre statistikk for leverte avfallsmengder. Det blir registrert avfall pr. kai og skipstype. Unntaket er der hvor fartøyene bestiller henting av avfall som ikke inngår i avfallsgebyrordningen, eller hvor mengdene er større enn det som kan regnes som ordinære avfallsmengder.

Renovatøren (Gretland Reno AS) lager avfallsrapporter og Borg Havn IKS kan også hente ut nødvendig statistikk i renovatørens hjemmeside (<https://gretlandreno.no>) Statistikken skal kunne fremlegges for tilsynsmyndigheten ved behov, og skal inngå i et regnskap for mottakssystemet. Systemet skal være transparent og avveies mot gebyrene som tas inn fra fartøyene. Det vil også være nødvendig å innhente informasjon fra agentfirmaer som håndterer farlig avfall. Agentfirmaet Andersen & Mørck har utarbeidet en egen rutine for dette og avfall som mottas blir loggført. Dette skjer imidlertid ikke ofte.

Oversikt over leverte avfallsmengder for perioden 2023-2025:

Lokasjon	2023 (tonn)	2024 (tonn)	2025 (tonn)
Øra terminalen	13,64	16,91	18,68
Alvim terminalen	2,83	6,53	1,87
Værste gjestehavn (Dokka 6)*	10,15	4,24	5,38
Odden gjestehavn (ny fra 2026)			

*Inkluderer avfall fra bobiler i tillegg til fritidsbåter. Værste gjestehavn avvikes fra 2026.

For gjestehavn på Kråkerøy i Fredrikstad, som benyttes av både bobiler og fritidsbåter, mottar Borg Havn egne avfallsrapporter fra renovatør.

Det er ingen regelmessige cruiseanløp på Borg Havn. Ved sporadiske anløp har det vist seg lite hensiktsmessig å bruke de faste mottaksstasjonene, da cruiseskip normal genererer store avfallsmengder. Disse fartøyene får tilbud om egne containere, eventuelt komprimatorbil. Dette kan bestilles direkte fra havnen eller gjennom agenten.

Dokumentasjon

”Handelsdokument” for kjøkken- og matavfall

Borg Havn IKS er ansvarlig for at handelsdokument utstedes i forbindelse med avhenting av KMA. «Handelsdokumentet» utstedes i 3 kopier hvorav 1 skal til forbrenningsanlegg, 1 beholdes av Borg Havn IKS og 1 skal til renovatør for arkivering. Avhenting og transport til forbrenningsanlegg utføres av renovatør som også sørger for fordeling av handelsdokumentet som angitt ovenfor.

Deklarasjon av farlig avfall.

Deklarering av farlig avfall fra miljøstasjoner utføres av renovatør på vegne Borg Havn IKS, deklarasjon håndteres elektronisk.

7. Rapportering og informasjon

Melding til havna – oppfølging av mottaksordning

For å forbedre mottaksordningene er det en forutsetning at havnebrukerne melder inn sine behov til havneansvarlige. Dette skal ivaretas gjennom den avviksbehandling som beskrives i vedlegg II eller ved å melde avvik på <https://www.borg-havn.no/avviksrapport/>, hvor havneansvarlig kontinuerlig vil behandle avvik. Behovet for justeringer drøftes i forbindelse med jevnlig terminalmøter.

Skipsføreren på alle skip underveis til en havn, unntatt rutegående skip og fritidsbåter godkjent for høyst 12 personer, skal gi melding om levering av avfall og lasterester i havnen til sine respektive skipsagenter som igjen videreformidler informasjonen til Borg Havn IKS. I forskriften er det angitt et skjema for utfylling av skipsfører som skal meldes senest 24 timer før anløp, samme skjema skal benyttes som meldingsskjema til Borg Havn IKS og kan finnes i vedlegg I til denne planen eller ved å benytte SafeSeaNets sin meldingsportal <https://shiprep.no>

Skip som innvilges fritak for levering av avfall i Borg Havn, skal kunne dokumentere at avfallet leveres i annen havn.

Skip som ikke får levert avfall på grunn av for dårlig kapasitet i havnen, melder dette som et avvik. Avvik kan enten meldes inn på <https://www.borg-havn.no/avviksrapport/> eller ved å benytte Vedlegg II – Avviksskjema. Avviket skal behandles innen tre uker, og kan påklages til Statsforvalter

Dersom skip som via SafeSeaNet eller vanlig skjema har meldt inn at de skal levere avfall, men ikke leverer som avtalt. Da vil havna være pliktig, etter forurensningsforskriften §20-8, å melde fra til Sjøfartsdirektoratet at skip ikke leverer avfall i samsvar med innmelding.

Informasjon til havnebrukere

Informasjon om de lokale mottaksordningene er tilgjengelig på Borg Havn IKS hjemmesider: www.borg-havn.no. Det utarbeides også informasjonsmateriell tilpasset forskjellige skipstyper i havnen. Dette distribueres via agent, og vil etterhvert også bli tilgjengelig på Borg Havn IKS sin hjemmeside. Avfallstyper som kan leveres,

gebyrssystem og informasjon om plassering og utforming av stasjonene blir beskrevet i informasjonsmateriellet. Årlig blir det bli utarbeidet en rapport som beskriver mottatte mengder av de forskjellige avfallstyper, gebyrinntekter, kostnader m.m. Brukere og andre berørte parter vil bli invitert til gjennomgang av avfallsplanen og erfaringer fra de siste årene.

Opplæring

Borg Havn IKS vil i samarbeide med renovatør sørge for at det er opprettet rutiner eller retningslinjer for intern opplæring av det personell som ivaretar havnens plikter, også avfallsaktørene. Slik sikrer man riktig avfallshåndtering og behandling etter lover og forskrifter, likebehandling, effektivitet og service overfor brukerne. I særlig grad gjelder dette farlig avfall. Informasjonsmateriellet vil i størst mulig grad utformes slik at det oppfordres til opplæring på skipene for korrekt håndtering og hensiktsmessig sortering.

Endringslogg:

Dato	Kapittel/vedlegg	Endring	Ansvarlig
27.04.11			R. Bekkelund
07.11.11	Vedlegg	Kontaktinfo renovatør	R. Bekkelund
22.12.11		Opplæring	R. Bekkelund
27.12.11	Statistikkføring	Ny rutiner	R. Bekkelund
28.12.11	Kapittel avfallssortering	Endrede rutiner	R. Bekkelund
30.09.15	Hele planen	Ny versjon	PK.Johansen
31.03.16	Ansvar, organisering, plikter	Ansvarshavende og kontaktperson angitt	PK.Johansen
01.12.20	Hele planen	Utvidet havneområde (Hvaler kommune), oppdatering mht. regelverk, planens struktur, ansvar og kontaktinfo	C. Iversen / BTS.Svanes
20.03.26	Hele planen	Oppdatert iht. forskriftsendringer, ny renovatør, ny gjestehavn, fylkesmann erstattet med stasforvalter, nytt vedlegg 1	C. Iversen

VEDLEGG

Vedlagt finnes skjemaer som skal benyttes i forbindelse med melding om avfall.

Meldingsskjema om skipsavfall skal sendes senest 24 timer før anløp, eller så snart skipet vet neste destinasjonshavn og anløpstidspunkt. Skipsfører kan eventuelt benytte skipsagenten til å oversende meldingsskjema og bestillingsskjema.

Rutegående fartøy og fritidsfartøy med mindre enn 12 passasjerer behøver ikke å sende inn meldingsskjema, så fremt det ikke er behov for levering av spesielt store avfallsmengder eller det må leveres avfallstyper utover de som inngår i avfallsgebyret.

Skipsfører melder til havnen etter hva slags fartøy det er:

- **Cruiseskip, orlogsfartøy eller fartøy med mer enn 25 personer om bord** sender inn meldingsskjema via agent eller direkte til Havneoppsynet i Borg Havn IKS,
- **Godsfartøy med sporadiske anløp** sender inn meldingsskjema via agent til Havneoppsynet i Borg Havn IKS.
- **Rutegående fartøy** sender inn meldingsskjema hvis de skal levere spesielt store avfallsmengder, eller det skal leveres avfallsfraksjoner som ikke inngår i avfallsgebyret. Meldingen sendes via agent til Havneoppsynet i Borg Havn IKS, e-postadresse: havneoppsynet@borg-havn.no

Skipsfører og agent skal på forhånd ha gjort seg kjent med hvilke typer avfall som kan leveres i Borg Havn innenfor avfallsgebyret, leveringsmåte for avfallet, samt gebyrsystemet. Denne informasjonen er gitt i e-post til havneoperatører/agenter og informasjon ligger tilgjengelig på Borg Havn IKS sin hjemmeside. Informasjon kan også tilsendes på forespørsel.

Skipsfører har klageadgang ved utilstrekkelige mottaksforhold. Havneansvarlig har plikt til å sørge for tilfredsstillende mottaksordninger og må ha tilstrekkelig kapasitet til å ta imot avfallet uten unødige forsinkelser for skipet. Det er utarbeidet eget skjema for slike klager, og klagene registreres hos Borg Havn i bedriftens avvikssystem.

Alle skjemaer som skal benyttes i forbindelse med meldinger og leveranser av skipsavfall i Borg Havn finnes på Borg Havn IKS' hjemmeside www.borg-havn.no

VEDLEGG 1: Opplysninger som skal meldes før anløp i havn

Standard skjema for melding om avfallslevering i mottaksanlegg i havner (jf. Forurensningsforskriften §20 Vedlegg III).

STANDARD SKJEMA FOR MELDING OM AVFALLSLEVERING TIL MOTTAKSANLEGG I HAVNER

Melding om levering av avfall til:

(anløpshavn som omtalt i § 20-7)

1. OPPLYSNINGER OM SKIPET

1.1 Skipets navn:	1.5 Eier eller operatør:
1.2 IMO-nummer:	1.6 Kjenningsnummer eller -bokstaver:
	MMSI-nummer (Maritime Mobile Service Identity):
1.3 Bruttotonnasje:	1.7 Flaggstat:
1.4 Type skip:	☐ Oljetankskip ☐ Kjemikalietankskip ☐ Bulkskip ☐ Containerskip ☐ Annet lasteskip ☐ Passasjerskip ☐ Roro-skip ☐ Annet (spesifiser)

2. OPPLYSNINGER OM HAVNEN OG REISEN

2.1 Sted/terminal:	2.6 Forrige havn der det ble levert avfall:
2.2 Ankomstdato og -klokkeslett:	2.7 Dato for forrige levering:
2.3 Avreisedato og -klokkeslett:	2.8 Neste leveringshavn:
2.4 Forrige anløpshavn og land:	2.9 Person som leverer dette skjemaet (dersom det ikke er skipsføreren):
2.5 Neste anløpshavn og land (dersom det er kjent):	

3. TYPE OG MENGDE AVFALL OG LAGRINGSKAPASITET

Type	Avfallsmengde som skal leveres (m ³)	Maksimal lagringskapasitet til rådighet (m ³)	Avfallsmengde som beholdes om bord (m ³)	Havn der resten av avfallet vil bli levert	Estimert avfallsmengde som vil bli generert mellom meldingen og neste anløpshavn (m ³)
MARPOL vedlegg I – olje					
Oljeholdig bunnvann					
Oljeholdige rester (slam)					
Oljeholdig tankskyllevann					
Skittent ballastvann					

Type	Avfallsmengde som skal leveres (m ³)	Maksimal lagringskapasitet til rådighet (m ³)	Avfallsmengde som beholdes om bord (m ³)	Havn der resten av avfallet vil bli levert	Estimert avfallsmengde som vil bli generert mellom meldingen og neste anløpshavn (m ³)
Avskalling og slam fra tankrensing					
Annet (spesifiser)					
MARPOL vedlegg II – skadelige flytende stoffer (NLS) ⁽¹⁾					
Stoff i kategori X					
Stoff i kategori Y					
Stoff i kategori Z					
OS – andre stoffer					
MARPOL vedlegg IV – kloakk					
MARPOL vedlegg V – avfall					
A. Plast					
B. Matavfall					
C. Husholdningsavfall (f.eks. papirprodukter, filler, glass, metall, flasker, steintøy osv.)					
D. Matolje					
E. Aske fra forbrenning					
F. Driftsavfall					
G. Dyreskrotter					
H. Fiskeredskap					
I. EE-avfall					

⁽¹⁾ Oppgi riktig transportbetegnelse på det aktuelle giftige flytende stoffet.

Type	Avfallsmengde som skal leveres (m ³)	Maksimal lagringskapasitet til rådighet(m ³)	Avfallsmengde som beholdes om bord (m ³)	Havn der resten av avfallet vil bli levert	avfallsmengde som vil bli generert mellom meldingen og neste anløpshavn (m ³)
J. Lasterester ⁽¹⁾ (ikke skadelige for havmiljøet)					
K. Lasterester ⁽²⁾ (skadelige for havmiljøet - HME)					
MARPOL vedlegg VI – luftforurensning					
Ozonnedbrytende stoffer og utstyr som inneholder slike stoffer ⁽³⁾					
Rester fra avgassrensing					
Annet avfall, ikke omfattet av MARPOL					
Passivt oppfisket avfall					
Merknader					
1. Denne informasjonen skal brukes til havnestatskontroll og andre inspeksjonsformål.					
2. Dette skjemaet skal fylles ut med mindre skipet er fritatt i samsvar med artikkel 9 i direktiv (EU) 2019/883 .					

⁽¹⁾ Kan være estimer. Oppgi riktig transportbetegnelse på tørriasten.

⁽²⁾ Kan være estimer. Oppgi riktig transportbetegnelse på tørriasten.

⁽³⁾ Fra normalt vedlikehold om bord.

Skjemaet kan hentes på hjemmesiden til Borg Havn IKS www.borg-havn.no.
 Skjemaet skal sendes direkte eller via agent til Havneoppsynet i Borg Havn IKS på e-postadresse: havneoppsynet@borg-havn.no

VEDLEGG 2: Avviksskjema for påstand om utilstrekkelige mottaksforhold

1. Skipets navn, kjenningssignal, IMO-identifikasjonsnr.:
.....
2. Flaggstat:
3. Meldingstidspunkt for avfallsleveransen:
4. Anløpstidspunkt:
5. Siste anløpshavn:
6. Dato avreise siste anløpshavn:
7. Avseilingstidspunkt:
8. Beskrivelse av det utilstrekkelige mottaksforhold:
(angi kommunikasjon om avviket, konsekvenser for dette og ønske om forbedringer)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Dato/tidspunkt:

Underskrift:

Skjemaet skal sendes til havneansvarlig som i løpet av 3 uker skal gi et svar på hvordan avviket vil bli behandlet. Dersom dette ikke mottas, eller skipsfører ikke finner svaret utfyllende nok, kan han be om ytterligere opplysninger og evt. klage til Statsforvalteren.

Sendes Borg Havn IKS v/Havneoppsynet, Øraveien 27, 1630 Gamle Fredrikstad,
e-post: havneoppsynet@borg-havn.no